

H A L K

(POPORUL)

ABONAMENTE:

În țară pe un an Lei 100
pe 6 luni Lei 60
Pentru susținătorii benevol

Redacția și Administrația
Str. General Cornat
No. 90
Constanța (Romania)
Director
Avocat HAMDİ NUSRET

ANUL I No. 8

ORGAN de APĂRARE al INTERESELOR MUSULMANE

12 Iulie 1936

Musulmanii și exotismul românesc

Suntem un popor cu prea puțină afinități de acest gen „climat marin“ de care se face atât de mult caz în timpul din urmă, prin reviste și presă.

Permanențele sufletului românesc nu s'au apropiat cu ușurință de aceasta „Indepărtată Austonie“ a lui Ovidiu, iar vestigii de glorie de atunci, ce stau și azi măturte, presărate dealungul Dobrogei, cu greu au căpătat iubirea coloniilor către apele albastre ale ponticului țarm.

Coloniile — acum cinci zeci de ani — se așezau cu greu în stepa dobrogeană care și cânta tainele trecutului până în țărmul marin, având străji eterne, ruinele cetăților singuratic și grave.

Acești coloni n'au putut decât să imprime o viață socială etatizată, introducând forme de civilizație, cu mare sârg și cumsecădenie românească. Iar generația noastră, prima generație de autohtoni a început să clădească din temelii o provincie, deschizând drumuri noi, unei ere constructive.

Și în această luptă eroică de inovații și de șaniter, ochii noștri nu au avut timp pentru a se impresiona, de vechea lume de milenii în care nimic nu s'a șters, ci a câștigat în romantism și poezie în care zace o întreagă comoră de inspirație și caracter, ce și răvnește drumul spre Templul Frumosului.

Au fost numai încercări zadărnice către zenitul de lumină și frumos — în indiferența și complacerea de cafea, fără a putea sorbi toată această atmosferă de sentimentalism, de a cânta exotismul caracteristic orașului și satului cu căruțe de pamânt și miros de țizic.

Colț de Bosfor la Balic și pesagiu mediteranean la Ecrene, brazda adâncă și roditoare de plug în ținutul dellormanului, iar în tăcerea de pășă, păsările cerului, în foșnet săgetat prin roapele merg la odihnă în scorburi de salcii și culturi de staf.

Cel dărușii cu firul de foc al inspirației, afară de Eminescu cu acea singuratică stea, „Mal am un singur dor“, uimeni nu a cântat ținutul nostru dela mare.

Cel care a „sărit părcazul“ în această lume cu năluca a fost însă tot un artist și nu este altul decât maestrul poeziei românești, Iser. Sufletul meșterului Iser a fost primul care s'a impresionat de acel exotism al musulmanilor dobrogeni creind aceste nemuritoare „turcoalce“ ce l-au făcut flama la Paris, încă înainte de războiul mondial. Stiul și climatul din care s'a inspirat Iser pe lângă ca a făcut școala, dar a determinat o întreagă pleiadă de meșteri al culorii, să dea valoare întreg exotismului din Sudul Cadrilaterului — acest paradis cromatic plin de sensibilitate — ducând de aci comori de nuanțare, de culoare și mai ales de lumină.

Dar descoperirea lui Iser crește și în inima unui alt iubitor și pretentor de artă. Cel mai mare critic de artă care l'a avut până acum România — Otto Walter Cizek — tipărește în limba germană un volum de succes deplin și de care a vorbit elogios întreaga critică germană și așa de puțin cea românească.

Dacă ne surprinde faptul că această carte plină de frumuseți a fost așa de puțin apreciată de critică, rămânem consternați cum de nu s'a găsit între musulmani un tânăr de suflet și talent, să traducă această carte în românește.

Mal departe, poetul Ion Barbu, face o cucerire și mai adâncă lingvistică, sesuală și poetică din exotismul dobrogean, prin al său „Joc secund“.

Dar cel care deschide drumul nou în adâncurile exotismului turco-tătăresc este I. Valerian cu romanul apărut de curând, „Cara-Su“.

Cu această carte a lui Valerian se pune și problema unei literaturi regionale viguroase, care-și cere dreptul de a fi o literatură de document provincial.

I. Valerian a prins sub acest fermecător „Cara-Su“ o seamă de fapte și obiceiuri din viața și sufletul musulman și chiar conflicte sufletiești de un puternic dramatism, formând un tot inedit, plin de pitoresc. Dragostea dintre o tătaroaică și un creș-

tin — motivul romanului — naște nenumărate căi de inspirație, generației tinere de scriitori ce sunt dornici mai ales de original și mister.

Prin romanul „Cara-Su“ s'a demonstrat că mozaicul etnic dobrogean, poate să fie oricând firul de acțiune a unui roman, în care acest exotism musulman are un rol covârșitor.

Pierre Loti prin exotismul romanelor sale cu subiecte luate din viața niponilor și al turcoaceilor din vechiul Constantinopol și-a făurit o glorie universală.

Scriitorii români făcând sonde în viața turco-tătărească dobrogeană, vor descoperi filioane bogate pentru progresul literaturii românești. Calea de urmat va fi ușoară pentru musulmanii sunt o minoritate blândă, de care te apropii sufletește cu mare ușurință, ospitalieri și plini de încredere.

Poate că această încredere oarbă în cuvintele unora și altora a făcut ca multe familii musulmane să plece nomade — în convoiuri ce-și produc mila — în pustiiul Anatóliel, atrași de mirajii și promisiuni ce niciodată nu au să se realizeze.

Este de altfel și o datorie de conștiință pentru noi românii de a scoate în lumină calitățile sufletiești ale acestor singure minorități românești ce totdeauna a luat parte alături de noi, la bucuriile și durerile noastre.

Drumul este deschis și fauritorilor de frumos și poezie au în față un aluat lesme de medelat din care pot crea noi și interesante cizete în cetatea literelor și artelor românești.

FLORIN ANDREI

Primele tranzații de grâu din noua recoltă

La bură s'au înregistrat primele tranzații de grâu din noua recoltă. Prețurile sunt satisfăcătoare. Cu toate că recolta generală a țării și mai ales a provinciei noastre se anunță a fi descrisă de abundență, totuși prețurile sunt mai mari decât în aceiași perioadă a anului trecut, cu circa 2000 lei la vagon.

Primele tranzații de vânzătorilor producători au obținut 40250 lei pentru vagonul de grâu, având greutatea de 75, cu 3 la sută cooperativ străine.

Întreaga cultură românească în masele adănci ale populației turco-tătărești din Dobrogea

(continuare din No. 7)

În orice mișcare culturală a învățătorului director, în colaborare cu ceilalți membri ai corpului didactic local, trebuie să-și dea tot concursul, contribuind astfel la unirea sufletească între populația eterogenă și cea autohtonă; pen-trucă, acela care e mai în măsură să reprezinte populația musulmană în astfel de ocazii este absolventul seminarului musulman din Medgidia, fie ca învățător, fie ca hoșe.

Activitatea învățătorului de limba turcă de ar rămânea redus numai la cele două ore reglementare, rezultatul muncii noastre, va rămânea fără de nici un rost, ca și al predecesorilor noștri.

Se știe de către toți, că cea mai de valoare forță și conducători ai maselor populare sunt învățătorii.

Conștiința mea de învățător, nu mă lasă în pace, ca acest mănunchi de populație pașnică și întordeauna credincioasă statului să rămână în urmă, față de cultura românească regeneratoare și dă-lăoare de viață nouă.

De aceea apelez tuturor tinerilor intelectuali musulmani, mai ales învățătorilor de limba turcă din toată Dobrogea, ca pentru ameliorarea vieții culturale și economice a maselor musulmane să ne unim forțele și mijloacele de care dispunem, ca să putem ajunge la nivelul de cultură al mediului ce ne înconjoară, astfel să fim folositori și nou și țării în care ne bucurăm de atâtea drepturi și simpatii.

RAȘID MUSELEM

Învățător — Tâtarul

Sarbaroa școlară dola liceului Industrial din Constanța

Eri s'a ținut la școala de arte și meserii din localitate, transformată în liceu tehnic industrial, sarbaroa de sărburi de ar.

După ce coral școlii a cântat „Trăiește Regele“, d. inginer Ion D. Florescu, directorul liceului, a ținut o cuvântare expunând prințipiile elevilor realizările de până acum ale școlii, mulțumind călduros tuturor celor care au ajutat-o. Arată că datorită d-lor dr. Argelescu, ministrul instrucțiunii, liceul a fost înzestrat cu sălii spațioase, ateliere moderne și inventar de specialitate.

Emigrările

În cursul acestui an au emigrat până acum aproximativ 6000 de suflete.

În toamnă, pe la începutul lunii Septembrie vor începe din nou, însă atragem atențiunea, încă odată a tuturor că nu vor emigra decât 9000 de suflete și numai aceia care au vândut totul și s'au înscris în listele de emigrare aprobate de anul trecut.

Deaceia nimeni să nu-și vândă avutul pe prețuri de nimic sperând că vor putea emigra, exemplu le este cei de anul trecut, vor rămâne pe drumuri.

De la Seminarul Musulman din Medgidia

În cursul anului școlar 1935-1936, au absolvit școala un număr de 16 elevi.

Din care 9 din jud. Constanța: Elias Mărzali, Fenzula Reșit, Anis Fetislem, Abdurefi Abdula, Nuri Numan, Sebat Husein, Nagi H. Amet și Ekrem Mamut.

5 din jud. Durostor: Hussein Burhan, Osman Abdula, Hasan Osman, Sali Ismail și Ibrahim Huseim și 2 din jud. Caliacra, Ismail Nuri și Ismail Reșit.

Tuturor acestor absolvenți le dorim succes în viață și muncă folositoare, în interesul general al populației noastre, ale cărui nevoi nenumărate așteaptă mult dela dânsii.

— Succes.

Ploi mari și grindină în județ

— Victime omenești —

La Negru Vodă a căzut o înălțare noaptea o ploaie torrențială cu descărcări electrice și grindină.

În același timp la Băneasa (Parachol) s'a deslășuit o furtună puternică urmată de o ropă de nori și grindină mare.

Grindina a căzut și în Dobrogea și Carol I.

La Băneasa, apele au dărămat 14 case. Sute de păsări, porci și oi au pierit înțândă-se.

La Dorobanțu, recolta de peste 250 ha. a fost distrusă. Geamurile caselor au fost sparte iar mulți pomi au fost scosi din rădăcină.

În com. Carol I, coplul Costache Burcă Marin a fost omorât de trăsnet, iar sâtenul Oprea Vasile a fost rănit grav.

مملکت ایچون : مسکده آئی آئی
۴۹۰۰ - ۴۹۰۱
خرج ایچون : ۱۲۰ - ۲۰۰
مسکده اوغون بایر سوبه باسلیک

حکایت

شیدیک ۱۰ کوچه بریجان نوکیه - رونجه مل جهانی غزه دره

اداره خامسی :

سزاما جبرائیل چهرلک نومبر ۲۰
کوستنجه

مسئول مدیر :

آدولفات حدی نصرت

نورولری : ۲۰ شباط ۱۹۳۶

مهاجرت مستدسی

بر اقتصادمی مهاجرتی بر
مملکتند نه قدری خصوص بیچاره
او مقدار اورده نیک سلاحیه برار هو
اولاننده بکزه نیور . حقیقه مختصر
قرمک بو جهندن ناراضی ذقیق
ابدیارسه بوقدریک سوزلرک مقدار
دوغرو اولدی میبده بیچار ...
کوجوک قرمک باغردن یک آرزمان
ایچنده خارجه طاشان بویکجرجه
وطنداشمز قرمک بالکز سلاحیه
برار اورده نیو محو ایچکله قالمش
الایجه زکاردن ساییلان . مدنی وارنی
جوق قوتی اولان ملتیزی اجتهامی
باقدنده جوق صارسمندر .
بر زمانقرمک مستدسی اولان دولر
کندبته ناکه اولایه جک کیلرته
مدن ورسمه ن قرمک ، مقدراتی
باغلاهی حیالی ایچراطورلنکنک صار .
صیتیلرله بار بار باواش باواش اسکی
قوتی طاب ایندی . نتیجه عنانی
سایسلیرک داو کوروشلرک جزا .
سناک زبده قرمک چکدی . جنونک
وجنوب ملترک آمانسز دشانی اولان
روساق ، بر زمانقرمک - له سرب
دور دور ووردی . فقط بو سداک
یک جوق سیرله اسکی قوتی محافظه
ایده مسمی بوزندن ، بو کوکلی بیوک
مشترک دشانی ، جنرب قومو نلری
برو بر ینرک . مانه جیدی . بو
آنینک رواج دغه دور دور نالی امکان
وارکن ، بوقاریده سرب دیکنر کی
دار کوروشلرک موجودی اینی
اسندن حل ایچک مقدر دقادی .
ملا : باله جینک غلری و قاهرینا
ایله بادی معاهده بوک بلراق بر
دلایم .
قرمک ، اینته بو کی حادله ک
تسلل ایچیه برار روساکن اننه
دوشووردی . آرق بز بوخن سکره
قرمک جبهدن ووردی اینی دهل ،
ایچمن بارالاننه باشلادی کورو .
پوز ...
مستولی روسلرک تصیقری ،
دی نسللری ، اخلاق بوزغونجیلرلی ،
طوبراقک باغسی مختصر قره باری
(آق طوبراق) . کوجکی سوق
ایدیوردی . بو خت لک مختصر
قرمک باغریه صابانه لده مدنی

مکتب مساره لری

دوس صحتی جوکله آرمکله
مکتب مساره و بره نیک تطیل
ایچلر در .
بوماسیته ، پزارچنک انمولی
رسمی ایفک مکتبده مملکت پانه ،
ادنه قیز مصل مکتبی مائونردن ،
قبتل مصل پان لطفه مواکنک سوبه
دیگی شو دکری لطف خلاصه
باسورز :
بیلر سکرک دوامی ایشلرک
دایما ایلرله مسمی ، دهاورمیل ، دها
قایدی بر بیجه کرمه مسمی ایسته .
بتر زمان زمان اولک بریللاجوسنی
جزمدر . بنا علیه زبده برسه ک
مکتب فاضلترک عینی فایله جیزلر
بیللاجوسنی بر از اول کورده یلر .
بده شوق سوبه ک ایسترمک : بو
طابونک دها قوایع و بریجی بریجی
الایله مسمی ایچمن اول اسرده هر
ناهنک مکتب فایه مسمی قیدن آکلامش
اولماسی لازمدر . جوق باذیق که دیگر
ملتر باشنده بزچ نوز ایسته نیان
درجه بریسه مدیکمزی ایچم سیز .
لا پاراق کوروروم . بزده جوق ماله
رسته باشنده بریفته . جوجینی
مکتبه بازورمدنی حاده ، دها سته
اورتاسه کهدن حضوسی هر هانکی
بر ایسته قولایق اوزده ، باخود
فتیرلکن مانه ایدرک مکتبدن آلبور .
و باخود ارکا هیچ بر خصوصه اک
کوجوک بر علاقه بیه کورستم بکنی
اونون ارقاسه سوکند قارشیلادینی
آمی وضعتک سبیلری جوجوقده
مملده آرمایه قلیبور ...
حایر صابیلی ایون ، قصورلی ،
وقایع لری اولان کندیکزده سوکره
جوجو عکرده ، و باقتارنده آرمایه
سبیلره اوضارمازلر اوزنده دور .
دینمز بو فضی قسم آجیحق نمادی
بر حایه مظهر اولور لره حیاطری
محافظه ایچیلر . چونکه آ شاعیده
کوره جکمز بر طاق مشهلر وارد که
مهاجرت ایشتک جیل آجیحق قطد
رلر . اونلر ایسته بکنی کی جبران
ایچرسه ، حیاطری موضوع بحث
اولان اناسلر قرانقره بر ایقلش
اولورلر .
(سوک وار)

آبیشالیکز . .
ایفکار اتمه لبیکز که بوکون
هنوز کیکلری سرشته مسمی اولان
چوجولر یکرک حالمندن ، قیزچکری
حالی دوقوقندن کتیره جکی این اون
له طمع ایدیورسکر . .
بی نهم ، آجیدنی اولم ؟
دیجککر . .
اطرافزده پاشایان دیگر ملترده
چوجولر یکرک کتیره جکی رواج غرو .
شه طمع ایچورنده مکتبلرده طیفام
طبقیم چوجولرله دولورور بورل . .
چونکه اونلر یالکر کندیلری ایچمن
ده کیل ملتری ایچمن بشاماسنی
او کر تشر و دو بختلر در . چوجولر یکرک
ایلریده کرک کنه بینه و مانه سته ،
کرکه ملته دها قایدی بر حضو
اولا بیلسمی ایچمن بوکون اولدن
کله جک هر باریدندن فرافت
ایدیورلر .
ز اسکیدن بری چوجولر یکرک
مکتب کرطری ایچمن بارای دامه
دامه نارجمته ، فقط کندی فوقه
ریمز ، دو کولریمز ولوقسلریمز
ایچمن هیچ قیصه ایمانن صرف ایچمه
ایله سز .
بوضیننده حوجا لک چوجوق .
لر کیزی بقتدر مکتب اوغرنده صرف
ایشتداری فداکارجه غیرق تقدیر
ایچمدیکر ایچمن وجدان غذای
دویمارک لازمدر . مانه ایله مکتب
آراسنده جوق بر باغلاقی بولوماسی
لازم کلدیکنی اونویور ، هر شنی
مکتبندن مصلدن بکلورسکر .
خانلر ، اندیلر ، چوجولر یکرک
قوتلی و ذکی اولالری ، حایده هر شنی
باشار ایلملری الیه ایترسکر .
ایله ایس ، اونلرله طیش و ایچ
کلیدیلکری ایچمن هیچ بر شنی
قیصناغایکز . چوجولر یکرک تربیمی
ایچمن خار جیایچسکر . پاراک مصرف
ده کیل ایله بن بر سرمایه اولدیندی دو .
شونکر . برایشدن الله ایچله جک
مطالقات اونی ای باغی ایچمن
کوستربلن غیره باغلیدر .
مکتبی سویدیکری ، بقتیلرک
طن ایچیک کی ، اونک س ایچنده
و با سوکند بادی مساره له قو .
شولکه کورتمه جککری صابورسه کز
آلایبورسکر . اوکا هر زمان و بتون

اول لکره باغلا یکرک .
باشامی ایچمن یکه ، ایچکله ،
هوا به قدر احتیاجز وارسه بو .
کونکی جینه مکتبده اونلر درجه
سنده احتیاج وارد . مکی سوبه .
چوجولر یکرک بو اک بووک حدن
محروم ایچم .
مصل : لطفه رضا
بوغازلر آکلا شماسی
۲۲ حرز اهن بری مونترده
بوغازلر اوزرته بایسلان قوتوشلر
تیجه سنده شیدیک شو قراره کله
بیلشدر .
جعبت اقوامک تصدیق ایندیکی
قارشیلی باردملاشمه مجبوریلرلی
ایضا ایچکله بوک بوکدی و طیفه .
بی برته کتیرمک ایچمن هر ملتنک
عسکری کیلری بوغازدن کیه بیه .
جهلر در . عسکری کیلر بو مقصدله
قرا ده زدن آق دهنیزه باخود
عکس کیه بیه جکلر در . بولردن ماعدا
صوبه ت روسیه باطلق دهنیزه ک
حرب فیلسونی قولشدر مکتب احتیاج
بی قارشیننده قارا ده نیز فیلسونی
بوغازلردن کبیره بیه جکلر . طبیی
وضعتک ایچنده ، بوقاریده کی استناد
له رعایت ایملک شرطله ، تورکه
حکومتی روز سنک احتوا ایندیکی
قیدر بو تون حکومتلرک حرب کیلرته
تطبیق اولد جدر .
فرانسه ده قومونیزم
فرانسه ده کی ایچیلرک خرمولری
تیجه سنده ک جوق قاربه زده ، اسکله
و مؤسسه لره قیزیل باراق دالنا .
لاقتددر .
لوما ، غزه مسمی لزیبور :
موسیقو فرانسز قومونیسلیرته شو
امری بولاشدو : « فرانسه ده
بر صوبت حکومتک تورولماسی
چاوقلاهدر بلایلدو . بوکله ایچمن
۱ - حکومت ماکنه بی بوزولالی و
دافینالیلر . ۲ - ایچنی و خلق کله .
لری قومونیت فرقه سنک ادارسمی
آلتنده صوبت حکومتک تورولما .
سنه یازم ایچیلر .